

Jau pats laikas dalį viešųjų erdvių skirti vaikų socialinių, kognityvinių ir emocinių įgūdžių vystymui. Šiuo metu, didžioji dalis viešųjų erdvių yra naudojamos motorizuoto transporto eismui, todėl METAMORPHOSIS projektu stengiamasi pasinaudoti šių erdvių galimybėmis ir jas pritaikyti vaikų poreikiams. Projekto šūkis – „pakeiskime automobilių erdvę žmonių erdve“.

Problemos aprašymas

Janas Gehl'as, žinomas danų miesto planuotojas, teikęs konsultacijas miestams visame pasaulyje, nuolatos kartodavo, kad gyvenimo kokybę mieste lengviausiai ir patikimiausiai galima įvertinti pagal gatvėse ir aikštėse matomų vaikų skaičių. Kuomet gatvėse yra daug vaikų, tai parodo, kad miestas yra suplanuotas žmonėms ir jų greičiams, o ne automobilių poreikiams. O kai rajonas yra pritaikytas vaikams, jis puikiai tiks ir visiems kitiems.

Garsus „vietų kūrėjas“ Davidas Engwicht'as teigia, kad „namai“ – tai ne vieta, bet jausmas.

„Praeityje šis namų jausmas neapsiribojo vien namu, kuriame buvo gyvenama, tačiau apėmė visą kaimą ar netgi miestą. Vaikams augant, jie ištyrinėdavo apylinkes vis platesniu ratu ir jų „vietos“ supratimas pastoviai plėtėsi. Tačiau moderniam pasaulyje ši erdvė, kurią žmonės vadina savo „namų teritorija,“ smarkiai susitraukė.“ Per paskutinius penkiasdešimt metų miesto planavimas buvo aiškiai orientuotas į motorizuoto transporto eismą, todėl kai kurie rezultatai šiuo metu yra tragiški: baisios ne žmonėms pritaikytos gatvės ir aikštės, sumažėjusi gyvenimo kokybė ir padidėjęs avarijų skaičius, triukšmas ir užterštumas. Europos Sąjunga ne viename politikos dokumente jau pabrėžė šias problemas ir nurodė galimus jų sprendimų būdus. Nors ir negalima sakyti, kad teigiamų padarinių nėra, tačiau beveik visi jie yra miesto centruose. Tuo tarpu, miestų rajonai ir priemiesčiai Europoje vis dar yra smarkiai orientuoti į automobilių eismą ir, būtent todėl, gatvėje žaidžiančių vaikų skaičius yra nedidelis, o socialinis gyvenimas jose – menkas.

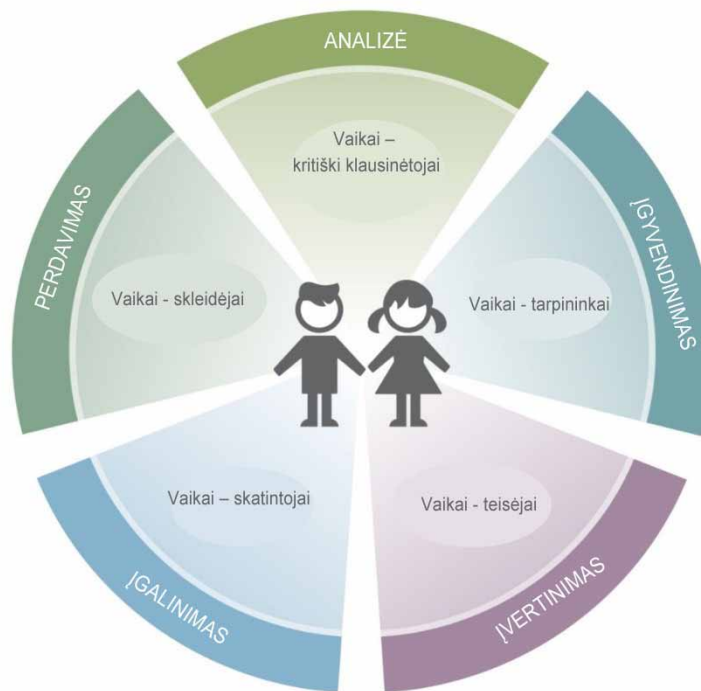

Viena iš daugiau nei 180 „gyvųjų gatvių“ Freiburgo mieste (Vokietija)

Kaip tai veikia?

1. Pagrindinis Metamorphosis projekto tikslas – keičiant nusistovėjusią elgseną, pagerinti gyvenimo kokybę ir paversti automobilių eismui pritaikytus rajonus vaikų veikloms tinkamomis vietovėmis. Šis unikalus ir naujo-

viškas požiūris pagrįstas idėja, kad vaikai yra svarbūs veikėjai, kurie turi dalyvauti visuose projekto etapuose. Į projektą įtraukiami vaikai nuo 3 iki 18 metų, o pagrindinė projekto tikslinė grupė – vaikai nuo 6 iki 16 metų.

2 paveikslas: Metamorphosis projekto metodologiją nusakantys vaikams suteikiami vaidmenys

1. Projekto pradžioje – informacijos analizės etape – vaikų prašoma sukurti pokyčių gyvenamajame rajone viziją. Rengiamuose seminaruose, į kuriuos kviečiami galutiniai vartotojai, tame tarpe ir vaikai bei kitos suinteresuotos šalys, naudojami vizijų kūrimo metodai, tokie kaip kelionės laiku ar pasikeitusio rajono vizijos kūrimas. Vaikai, o ypač maži vaikai, gali klausinėti apie bent ką. Šiais gebėjimais pasinaudojama tyrinėjant ir analizuojant vietas. Mokyklose ši veikla įtraukiama į įprastinę švietimo programą, pavyzdžiui, dailės ar kalbos pamokas.
2. gyvendinimo etape, remiantis atliktos analizės rezultatais ir nustatyta vizija, projekto partneriai kartu su vaikais sukuria planus laikiniems pakeitimams gatvėse. Gatvės lai-

kinai uždaromos ir paverčiamos „atostogų gatve“ ar „gimtadienio gatve“ arba, pavyzdžiui, automobilių stovėjimo aikštelės laikinai paverčiamos bendruomenės pusryčių vieta. Šiame etape projektų partneriai – mokytojai ar vaikų organizacijos – kartu su vaikais tam tikras gatvių dalis laikinai paverčia vaikų veikloms tinkamomis vietomis, pavyzdžiui, mokyklų prieigose sukuriama „gyvųjų gatvių“ (angl. living street) inovacijų laboratorijos, vietos fizinio lavinimo pamokoms lauke ar žaidimų aikštelės. Arba, veiklų planavimą gali organizuoti gyvenamųjų rajonų bendruomenė. Taip pat tikimasi, kad planuojamos priemonės vaikai aptars su tėvais. Didžioji dalis suaugusiųjų mano, kad vaikų saugumas ir jų apsauga viešosiose erdvėse turėtų būti svarbiausiu prioritetu. Todėl tikimasi, kad Meta-

morphosis projekte siūlomos vaikų saugumą keliuose didinančios priemonės sulauks teigiamo partnerių įvertinimo.

3. vertinimo etape vaikams suteikiamas įgyvendinamų priemonių vertintojų ar teisėjų vaidmuo. Jie yra kviečiami į tam tikrų teritorijų „tyrinėjimus“ – gatvių panaudojimo prieš ir po laikinųjų priemonių stebėjimą ir skaičiavimus. Taip pat, mokyklos programoje numatyta, jog jie apklaus tos teritorijos gyventojus ir sužinos jų nuomonę apie įgyvendinamus planus bei pasiūlymus naujų priemonių taikymui. Tyrimo rezultatai ir atsiliepimai apie laikiną kelių uždarymą vėliau aptariami moderuojamose diskusijų grupėse su vaikais, kuriose sukuriama priemonių pritaikymo ir įgyvendinimo „plusų ir minusų“ sąrašas.

4. Priemonių atnaujinimo pakartotiniam įgyvendinimui ar pritaikymo kitiems rajonams ir miestams procese vaikai dalyvauja kaip skatintojai. Norint sustiprintų jų vaidmenį, vaikams yra organizuojamos įvairios mokymo programos (dviračių taisymo seminarai, važiavimo dviračiu pamokos), kurių metu išmokti įgūdžiai yra tobulinami ir sustiprinami. Tuo pačiu metu, projekte kuriamos kitos kompetencijų ugdymo priemonės, kurių pagalba įgalinamos skirtingos suinteresuotos grupės. Pavyzdžiui, kuriamos priemonės, skatinančios inovacijas projekte, tarkime, mokymo programos ir priemonės, kurių pagalba informaciją apie Metamorphosis projektą vėliau bus galima skleisti kitose mokyklose.

5. Informacijos sklaidimo etape, projekte surinkti faktai ir skaičiai, bet taip pat ir vaikų bei projekto partnerių pasakojimai ar įspūdingos jų atrinktos nuotraukos yra naudojami sklaidžiant informaciją apie projekte taikomas priemones.

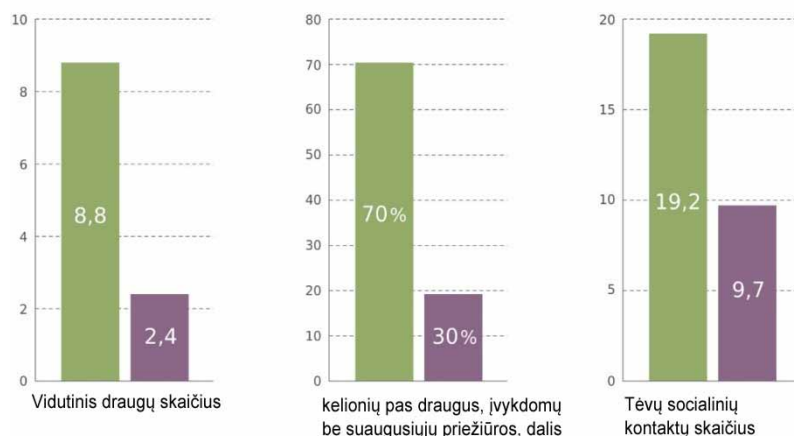
Privalumai arba kodėl tai naudinga?

Sulėtėjęs eismas, gyvenimui pritaikytos gatvės ir dėl to padidėjęs aktyvus judumas:

- pagerina gyventojų sveikatą, nes jie daugiau vaikšto ar važinėja dviračiais
- padeda vystyti fizinius, emocinius ir socialinius vaikų įgūdžius ir sugebėjimus
- padidina asmeninę sąveikų erdvę (ypač vaikų), todėl taip pat padidėja socialinių kontaktų skaičius (draugų ir vaikščiojimų į svečius skaičius rajone)

Penkiamečiai ir jų tėvai

Šaltinis: Huttlermoser 2002

3 paveikslas: Automobilių eismas įtakoja draugų ir socialinių kontaktų skaičių (Šaltinis: Hüttenmoser tyrimas 2002)

- sumažina laisvalaikio ir apsipirkimo kelionių skaičių, nes pagerėja laisvalaikio leidimo sąlygos gyvenamojoje teritorijoje
- padidina saugą ir saugumo jausmą vietovėje
- pagerina švarą ir oro kokybę vietovėje, sumažina triukšmą.

Hüttenmoser, M., Sauter, D., *Bewegungsraum – Spielraum – Strassenraum*. In: Marie Meierhofer-Institut für das Kind (Hrsg.): *Und es bewegt sich noch! Und Kinder Nr. 70 Zürich 2002*

Gyvenamųjų rajonų svarba vaikams ir vaikų vaidmuo gyvenamųjų rajonų kaitos procese:

- nepriklausomas ir saugus judumas – ypač svarbi sąlyga tinkamai fizinei ir psichinei vaikų raidai. Jei saugumas ir nepriklausomybė yra riboti, nukenčia vaikų vystymasis, sugėbėjimai ir socialinis elgesys.
- Vaikai gali itin veiksmingai sujungti bendruomenę sukurdami stiprius ryšius ir socialinius tinklus bei sugriaudami stereotipus ir nusistovėjusią mąstyseną kaimynystėje
- Vaikai sukelia teigiamas emocijas gyvenamojoje teritorijoje, o tai yra vienas svarbiausių dalykų, nes žmonių elgesys ir priimami sprendimai dažnai būna paremti emocijomis, o ne racionaliais argumentais kaip kad sąnaudų ir naudos analize. Todėl:
- vaikai gali lengvai rasti kelią į savo tėvų širdis
- būti nusistačius prieš vaikų poreikius ar norus nėra itin populiari visuomenėje

Trūkumai ir pavojai

Vienas Metamorphosis projekte kylančių pavojų yra tai, kad taikant projekto priemones yra sumažinama automobilių stovėjimui skiriama erdvė. Tačiau, remiantis šio projekto logika, kuri yra sumažinti automobiliams skiriamos viešosios erdvės plotą, tai turėtų būti ne pavojus, o sėkmė. Todėl, sumažėjimas sukelia nepatogumų tik gyventojams, kurie nori pasistatyti automobilį gyvenamajame rajone. Jiems tenka paėjęti tam tikrą atstumą kaip ir viešojo transporto vartotojams, kurie turi nueiti iki sekančios viešojo transporto stotelės. Taigi, tai yra ne tiek trūkumas, kiek priemonė, užtikrinanti lygybę ir vienodą priėjimą visomis transporto priemonėmis besinaudojančioms žmonėms.

Tėvai gali manyti, kad žaidimas gatvėje yra per daug pavojingas vaikams. Todėl projektas, bendradarbiaudamas su švietimo institucijomis ir mokyklomis, teikia informaciją apie Metamorphosis projekto priemonių naudą.

Suinteresuotųjų šalių analizė: kas yra už ir kas yra prieš?

Vaikai oficialiai neturi jokios galios ir dažniausiai jie neturi galimybių dalyvauti savivaldybės sprendimų kūrimo ir priėmimo procese. Kai kuriuose miestuose vaikų organizacijos skatina vaikų įtraukimą ir jų norų tenkinimą, kai tuo tarpu kituose miestuose veikia netgi vaikų parlamentas, užtikrinantis formalesnį vaikų dalyvavimą. Nepaisant to, jų dienotvarkėje retai sprendžiami automobiliams skirtų gatvių pertvarkymo ir jų pritaikymo vaikų žaidimams klausimai. Darželių auklėtojai ir mokytojai, kurie dažniausiai yra suinteresuoti vaikų lavinimu, gali būti pagrindine šių pokyčių varomąja jėga.

Tačiau automobilių savininkų siekis naudotis privilegijomis viešojoje erdvėje yra itin stiprus. Ypač parduotuvių savininkai ir prekybininkų asociacijos, pavyzdžiui, Prekybos rūmai, teisę vairuoti ir pasistatyti automobilį vertina kaip vieną „žmonių teisių“. Be to, žiniasklaida taip pat stipriai remia automobilių savininkų privilegijas. Kadangi jie gauna daug automobilių reklamai skirtų pinigų, todėl žiniasklaidoje dažnai pasirodo automobilių pramonei palankių straipsnių.

Vaikai dažniausiai yra ta grupė, kurią, norėdami apsaugoti jų gyvybes, mes esame įpratę mokyti ir versti laikytis kelių eismo taisyklių. Daugybė vaikų saugumo organizacijų nespėdžia pavojų keliuose sukėlėjų klausimų, tačiau stengiasi išmokyti vaikus vengti galimų nelaimių keliuose. Todėl, remdamiesi šia logika, jie skatina šviesą atspindinčių liemenių ar dviračių šalmų dėvėjimą ir panašias priemones. Taigi, automobiliams skiriamos privilegijos išlieka nepakitę, o pažeidžiamos visuomenės grupės turi prisitaikyti prie motorizuotam eismui pritaikytos transporto sistemos.

Tokie mokslininkai kaip Marco Hüttenmoser'is, kurių pagrindinė tyrimų sritis – tinkamas vaikų vystymasis, gali pateikti reikiamus faktus ir skatinti pirmenybės miestų viešosiose erdvėse kaitą.

Tyrimų rezultatai rodo, kad vaikų, kurie žaidžia gatvėse, emocinė ir kognityvinė raida yra kur

kas geresnė nei tų vaikų, kurie pastoviai būna namuose arba kurie yra vežiojami iš vienos pamokinės veiklos į kitą.

Hüttenmoser'is siūlo pakeisti naudojimosi automobiliu sistema ir sumažinti automobilių vartotojams teikiamas privilegijas bei tokiu būdu padėti mūsų vaikams vystytis sveikesnėje aplinkoje.

Teisinis pagrindas

Šveicarų mokslininkas Hüttenmoser'is teigia, jog „Šveicarijos gyvūnų gerovės įstatyme teigia-

Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija

ma, kad viščiukams turi būti skiriama pakankamai vietos judėjimui gryname ore. Mes neturime jokių teisinių aktų, nustatančių ką nors panašaus savo vaikams”.

Kuomet kalbame apie teisinę bazę, visuomet minimos tarptautinės vaiko teisės, kurias nustato „Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija“ ratifikuota beveik visose pasaulio šalyse ir nacionalinės kelių eismo taisyklės, apibrėžiančios vaiko interesus atitinkančių erdvių sąvoką.

Vaiko teisės Jungtinių tautų konvencijoje yra skirstomos į tris grupes: aprūpinimą, apsaugą ir dalyvavimą

- Aprūpinimas: vaikai turi teisę į tinkamą gyvenimo lygį, sveikatos apsaugą, švietimą ir paslaugas, taip pat žaidimus ir laisvalaikį. Tai apima subalansuotą mitybą, šiltą lovą miegui ir galimybę eiti į mokyklą.

- Apsauga: vaikai turi būti apsaugoti nuo smurto, nepriežiūros, išnaudojimo ir diskriminacijos. Tai apima teisę į saugią vietą žaidimams, konstruktyvų požiūrį į vaikų auklėjimą ir kintančių vaikų sugebėjimų pripažinimą.

- **Dalyvavimas:** vaikai turi teisę dalyvauti bendruomenėje ir turėti jiems skirtas programas bei paslaugas. Tai apima vaikų dalyvavimą bendruomenės programose, „jaunimo balso“ veiklas ir vaikų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus.

Vaikų teisė į saugią vietą žaidimams ir laisvalaikui yra siejama su gatvių pertvarkymu ir jų prietaikymu vaikų veikloms.

Nacionalinės kelių eismo taisyklės

Daugelyje šalių kelių eismo taisyklėse numatyta galimybė įrengti „gyvenamąsias zonas“, „gyvąsias gatves“ ar „žaidimų gatves“. Dažniausiai, šiose gatvėse vaikams leidžiama žaisti, o automobilių eismas yra ribojamas ir jie turi važinėti labai lėtai. Freiburgo mieste Vokietijoje vaikams yra sukurta daugiau nei 180 tokių zonų, nors mieste yra tik 230 tūkst. gyventojų.

Kai kurių šalių kelių eismo taisyklėse yra numatyta galimybė įrengti „susitikimų vietas“ ar „bendras erdves“, kuriose maksimalus leistinas automobilių eismo greitis yra 20km/h ir visur yra teikiama pirmenybė pėstiesiems.

Daugelyje valstybių automobilių stovėjimo gatvėse sfera yra labai fragmentuota. Kartais, miestai gali šią situaciją pakeisti, tačiau kartais automobilių stovėjimą reglamentuoja regioniniai nuostatai. Daugelyje miestų yra numatytos taisyklės, leidžiančios automobilių stovėjimo vietas pertvarkyti į komercinę erdvę, pavyzdžiui, gatvių kavines ar lauko prekybos vietas. Tačiau taisyklės, numatančios šių vietų pakeitimą nekomercinės paskirties erdvėmis, būna sukurtos kur kas rečiau. Pastaruoju metu daugelyje miestų populiarėja laikinas automobilių stovėjimo vietų pakeitimas bendra viešąja erdve. Vienas miestas yra sukūręs gaires, kurių pagalba bent kuris suinteresuotas asmuo gali kreiptis dėl viešosios erdvės sukūrimo ir skiria tam tinkamas vietas nemokamam gyventojų naudojimui.

Kai kurių šalių, pavyzdžiui Belgijos, kelių eismo taisyklėse numatyta galimybė uždaryti gatvę gyvenamuosiuose rajonuose dviem savaitėms per

metus ir, pavyzdžiui, Gento ir Leuveno miestuose ja buvo puikiai pasinaudota. Daugiau informacijos apie tai rasite gerųjų pavyzdžių skyriuje.

Miesto politikos pasiūlymai

Kiekvienas Metamorphosis projekte dalyvaujantis miestas pirmiausiai turi išnagrinėti savo miesto DJMP ar atitinkamus strateginius dokumentus. Remiantis šia analize, nusprendžiama kokio lygio integraciją bus bandoma taikyti šiame mieste.

Tuomet apsvarstomi du integracijos proceso aspektai:

- **Tekstinė integracija:**

Kaip naujos Metamorphosis projekto strategijos turi būti aprašomos – kokio ilgumo, išsamumo ar tipo aprašymas ir kokie duomenys yra reikalingi šiam dokumentui?

- **Politinė, procedūrinė ar administracinė integracija:**

Kaip bus priimami politiniai sprendimai dėl pakeitimų gatvėse? Kokie administraciniai ir procedūriniai veiksmai bus būtini? Kaip šiam procesui – taip pat jo valdymui, stebėsenai ir vertinimui – bus skiriami išteklių (darbas ir finansai)?

Kiekvienas Metamorphosis projekte dalyvaujantis miestas sukuria planą, pagal kurį naujos ir inovatyvios strategijos yra integruojamos į DJMP.

Už įgyvendinimą atsakingi miesto administracijos padaliniai

Kai kuriuose miestuose iniciatyvos imasi už socialinius reikalus atsakingi miesto administracijos skyriai, kurie pasiūlo sukurti laikinąsias žaidimų vietas miestų gyventojams. Geru to pavyzdžiu gali būti Grysheimas, Frankfurto ir Brėmeno miestai Vokietijoje. Austrijos sostinėje Vienoje taip pat sukurta „žaidimų gatvės“ programa bei taisyklės, pagal kurias galima kreiptis dėl laikino gatvių uždarymo.

Dažniausiai, leidimą uždaryti gatvę turi išduoti kelių departamentas. Tačiau taip pat gali būti kreipiamasi ir į kitus departamentus, kurie yra atsakingi už, pavyzdžiui, renginiams reikalingus leidimus ar autobusų maršrutų reorganizavimą, jei šia gatve važiuoja viešasis transportas. Jei miestas iš tikrųjų nori, kad jo gyventojai galėtų lengvai pritaikyti gatves vaikų veikloms, jis gali teikti paslaugas „viskas vienoje vietoje“ principu.

Tai reiškia, kad susidomėję gyventojai, norėdami pateikti prašymą uždaryti gatvę ar ją pertvarkyti, turi kreiptis tik į vieną asmenį, kuris suteiks visą reikiamą informaciją ir padės užpildyti prašymą. Visos būtinos administracinės procedūros ir derinimai su kitais departamentais vyksta miesto savivaldybės viduje, todėl pareiškėjui beveik nereikia su jais susidurti.

Gera ir bloga praktika (trumpi pavyzdžiai)

Grysheimas – „žaidimų miestas“ (vok. Bespielbare Stadt), Vokietija, 27 tūkst. gyventojų

Grysheimas mieste Vokietijoje gatvės buvo pertvarkytos ir pritaikytos vaikams. Miestas įrengė apie 100 įvairių objektų ir skulptūrų pakeliui į mokyklas, todėl vaikai gali tyrinėti ir kiekvieną kartą atrasti vis naujus kelius. Šie objektai leidžia vaikams atsipalaiduoti, žaisti, šokinėti, laiptuoti ar lengviau įsiminti dalykus.

Grysheime pateikti prašymą uždaryti gatvę yra labai lengva – tereikia kreiptis į socialinių reikalų departamentą ir užpildyti visiems vienodą nustatytos formos prašymą. Pateikiant prašymą būtina išpildyti tik vieną sąlygą – apie laikiną

gatvės uždarymą besikreipiantis žmogus turi informuoti tos gatvės gyventojus, nors savivaldybė jau turi sukūrusi informacinį laišką, kuriuo žmonės gali lengvai pasinaudoti.

Žaidimų gatvės Vienoje

Vienos žaidimų gatvėse pirmenybė yra suteikiama vaikams. Žaidimų gatvės buvo sukurtos uždarius atrinktus gatvių ruožus įvairiuose Vienos rajonuose. Šiose gatvėse vaikai gali naudotis ir įvairiai tyrinėti viešąją erdvę bei žaisti saugioje aplinkoje.

Žaidimų gatvės įrengtos bendradarbiaujant dviem – Švietimo ir jaunimo popamokinės veiklos (Ma13) ir Miesto plėtros ir miesto planavimo (Ma18) – departamentams

„Mokyklos gatvė“ (angl. School street) Odensėje Danijoje, 180 tūkst. gyventoj

Nuo 2010 metų Odensės miestas, norėdamas paskatinti gyventojų norą daugiau judėti ir sukurti sveiką gyvenimo būdą propaguojančio miesto įvaizdį, nusprendė sukurti naujas viešąsias erdves mieste, kuriose būtų laikomasi „žaisti – vadinasi gyventi“ vizijos. Roars Vej gatvėje, kuri yra netoli mokyklos, pastebėtos dvi problemos: pirma, rytinio piko metu, kildavo

nemenkas sąmyšis, kol tėvai sustodavo išleisti vaikų prie mokyklos; antra, mokyklos kiemas buvo labai mažas, todėl pertraukų metu vaikai neturėjo kur praleisti laiką.

Roars Vej gatvė buvo pirmą kartą, kuri buvo pertvarkyta į „žaidimų gatvę“ Odensėje. Joje sukurta galimybė vesti fizinio lavinimo pamokas kieme ir žaisti kitus įdomius žaidimus. Pamokų metu gatvėje uždraudžiamas motorizuotas transportas.

„Gyvoji gatvė“ Gente (Belgijoje) – vasara be automobilio
www.leefstraat.be

“Leefstraat” ar „gyvoji gatvė“, tai tikra susitikimų vieta Gento mieste Belgijoje. Gento gyventojams leidžiama dviem mėnesiams pertvarkyti miesto gatves į „zonas be automobilio“. Šiuo laikotarpiu automobiliai būna paliekami viešuosiuose garažuose.

Gyventojai, tuo tarpu, naudojami gatvėmis savo reikmėms. Čia pastatomi augalų vazonai, suoliukai, patiesiami dirbtinės žolės kilimai, suku-

riama erdvė dviračių eismui ir vaikų žaidimams prie pat jų namų durų. Daugiau informacijos apie Leefstraat galite rasti šiame Youtube vaizdo įrašė:

<https://www.leefstraat.be/video-terugblik-op-4-jaar-experimenteren>

Igyvendinimo laikotarpis

Ambicingame mieste, esamų sąlygų pakeitimas ir pritaikymas laikinam gatvių pavertimui „gyvosiomis gatvėmis“ galėtų užtrukti nuo pusės iki vienerių metų. Dažniausiai turi būti pakeičiami įprastiniai sprendimų priėmimo procesai ir skiriama pakankamai išteklių šių klausimų nagrinėjimui miesto administracijoje. Sukūrus naują sistemą, sprendimai dėl gyventojų prašymų turėtų būti priimami pakankamai greitai (per 2-6 savaites).

Norint gatvių pakeitimus pakartoti ar juos paversti nuolatiniais, pokyčiai gali užtrukti ilgiau (nuo vienerių iki trijų metų), ypač jei jiems reikalingi infrastruktūros pakeitima.

Projekto kaina

Miesto administracijoje vykstančių procesų kaina yra pakankamai maža. Jei nėra galimybės perskirstyti dalies esamo personalo (užduočių ir darbo valandų), tuomet būtina įdarbinti žmogų, kuris spręstų gyventojų siūlomų projektų klausimus. Šis žmogus galėtų dirbti ne visą darbo dieną.

Jei miesto administracija taip pat moka už gatvių dalių uždarymui reikalingas medžiagas, išlaidos gali siekti nuo 1000 iki 5000 eurų vienai gatvei. Jei uždarytose gatvėse vykstančias veiklas būtina pagyventi ar vesti renginius, išlaidos gali išaugti iki 100 – 200 eurų per dieną.

Norint pakeisti gatvių infrastruktūrą, galioja iki tol buvusios infrastruktūros priemonių kainos, bet to, papildomai kainuoja gatvių įrengimai.

Neatsakyti klausimai

Neatsakytu klausimu lieka tai, kaip sukurti visuomenės vertybių skalę, kurioje vaikų teisė vystytis tinkamomis ir sveikomis sąlygomis būtų aukščiau nei automobilių savininkų teisė automobiliu naudotis bent kur ir bent kada mieste.

Pasiūlymai ateičiai

Freiburgo miestas turi ilgalaikės „gyvųjų gatvių“ kūrimo patirties visame mieste. Gatvėse įrengtų vaikų žaidimams skirtų erdvių sukūrimas netoli jų gyvenamosios vietos yra miesto strategijos dalimi. Automobiliu nuvažiuojamų kelionių skaičius Freiburge sumažėjo nuo 39% 1982-aisiais metais iki 21% 2016-aisiais metais ir tuo pačiu atitinkamai išaugo aktyvaus judumo dalis. Galima teigti, kad tai yra itin teigiamas judumo elgesio pokytis, susijęs su pagerėjusia gyvenimo kokybe ir nuolatiniu aktyvaus judumo skatinimu. Šiuo atžvilgiu, Freiburgas tinkamai investavo į ateitį ir šiuo metu skina šių praeities investicijų vaisius.

Freiburgo miestas neabejotinai yra puikus pavyzdys kitiems miestams, kurie taip pat norėtų investuoti į gyventojų gyvenimo kokybės gerinimą.

Kaip inovacija dera su DJMP?

Metamorphosis siūlymas automobiliams skirtą plotą paversti vaikams tinkama erdve puikiai dera su DJMP idėjomis. Iš vienos pusės, tai gali sumažinti naudojimosi automobiliu patrauklumą, kadangi padidinamas atstumas iki automobilio stovėjimo vietos. Iš kitos pusės, skatinamas visuomenės dalyvavimas sprendimų, susijusių su viešosios erdvės panaudojimu, priėmimo procese.

Kelių pertvarkymo metodas palaiko DJMP požiūrį, ypač visuomenės dalyvavimo, naudojimosi automobiliu sumažinimo ir aktyvaus judumo skatinimo idėjas.

Pastaba

Ne visi šio proceso žingsniai buvo išbandyti praktiškai Europos Komisijos labai aukštai įvertintame Metamorphosis projekte, nes per 10 mėnesių jo įgyvendinimas dar buvo tik pradiname etape.

Nuoroda

www.metamorphosis-project.eu

Authors

Susanne Wrighton ir Karl Reiter

Forschungsgesellschaft Mobilität FGM-AMOR – Austrian Mobility Research

Schönaugasse 8a; 8010 Graz, Austria

wrighton@fgm.at ir reiter@fgm.at

www.sump-network.eu

AUTORINĖS TEISĖS: Autoriai yra tiesiogiai atsakingi už visą šiame leidinyje pateiktą informaciją. Leidinys nebūtinai atitinka Europos Sąjungos institucijų nuomonę. Europos Komisija neatsako už čia pateiktos informacijos panaudojimą. Grafinė medžiaga buvo pateikta projekto partnerių (nebent yra nurodyta kitaip) ir yra gautas leidimas ją spausdinti šiame leidinyje.

CIVITAS PROSPERITY yra finansuojama iš Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ pagal dotacijos susitarimą Nr. 690636.